

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Cur Christus pedes instar columnarum ignis habere dicatur? Et in primis
prima misericordia, & iustitia expositio affertur. Sectio II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

tiam ad supplicia impiis inferenda. Alterum habebat super mare, & alterum super terram: quia omnia sua magnitudine complectitur, ne quisquam siue in mari, siue in terra furorem eius subterfugere posse arbitretur. Rugitus instar leonis ita magnitudinē indicat. Locuta sunt septem tonitrua, quia per omnium creaturarum vniuersitatem, quæ in septenario numero solet intelligi, aduersus impios vsque ad eodē terrificus apparebit, vt vbiq; tonare videatur, iuxta illud 1. Reg. 2. *Dominus formidabunt aduersarij eius, & super ipsos in cælistonabis.* Iubetur Ioannes tonitruorum voces signare, id est, tacita secū cogitatione notare, nec tamen scribere: fortasse ne tantorum malorum, quæ ipsi ostensa sunt, prænūciatione perterriti mortales animo conciderent, & in salutis desperationem venirent. Quod sequitur de iureiurando, ad tempus per iudicium peruenit: quod mysterium, cui dicatur in voce septimi Angeli consummandum, eo loco docebimus. Iubetur etiam Ioannes librum apertum sumere, & deuorare, vt in eo nimirum legat, & cogitatione reuoluat, quæ per reuelationem deinceps, de Antichristi tempore, & fine mundi debet accipere, & Ecclesiæ nuntiare: quem in ore dulcem: in ventre lentit amarū, quia ipsa prænūciatione rerum futurarum delectatus, pauld post tot, tantorumque malorū mortales expectantium cogitatione incredibilem animo dolorem cepit. Denique, quod Ioanni dicitur oportere, illum iterum prophetare gentibus, illud significat Ioannem ex insula Pathmos, vbi omnes istæ visiones accidebāt, in Asiā minorem reuerfurum, & Euangelium, quod post Apocalypsum scripsisse initio huius operis diximus, multis annis prædicaturum, relicurumque posteris, quare inferius disputabimus. Nunc ea, quæ generatim, & vniuersè de huius visionis mysterio pertrinximus, minutius concidamus.

Cur Christus pedes instar columnarum ignis habere dicatur?

Et in primis prima de misericordia, & iustitia expositio affertur.

SECTIO II.

TAMETSI per hunc Angelum fortem non ipsum Christum, sed Angelum quēdam sanctū Ioanni loquentem cum Andrea Episcopo Cæsareæ intelleximus, minimè tamen dubitandum est, quin Christum is Angelus representauerit, cuiusque personam gesserit: atque ad eodē omnia eius ornamenta ad Christum multo meliori iure pertinuerint. Quoniam igitur de iride, quæ super caput eius apparuit, multa diximus cap. 4. nunc illud est ordine disquirendum, cur eius pedes tanquàm columnæ ignis dicantur: sic enim Græcè est *ἡ εἰς πῶδες αὐτοῦ ὡς στήλαι πυρός.* Prima expositio est per duos pedes Christi duas eius virtutes præcipuas misericordiam, & iustitiam significari, quarum alteram in primo aduentu potissimum ostendit: alteram in iudicio demonstrabit: esse enim vtramque veluti pedes Christi, quibus ad nos venire consuevit, non obscure significauit Regius vates Psalm. 24. *Dulcis, & rectus Dominus: propter hoc legem dabit delinquentibus in via. Diriget mansuetos in iudicio: docebit mites vias suas. Vniuersa via Domini misericordia, & veritas.* Etenim hoc sensu locum intellexit Remig. & D. August. qui inter alia, *Dulcis inquit, & rectus est Dominus, qui post misericordiam vocationis, & veniæ, quæ habet gratiam sine meritis, digna vltimo iudicio merita requirit: quas autem vias docebit nisi misericordiam, quæ placabilis, & veritatem, qui incorruptus est? glorum vnum præbuit donando peccata, alterum merita iudicando: & ideo vniuersæ viæ Domini duo sunt aduentus filij Deus, vnus quidem miserantis, alter vero iudicantis.* Hæc ille. Itaque duobus

his

Pedes Christi misericordia, & iustitia.

Remigius. D. August.

his quasi pedibus ad nos venit Christus: ambo autem instar columnarum sunt propter firmitatem & potentiam, quam in misericordia, & iustitiæ operibus declarat. Porro istæ columnæ sunt igneæ propter amoris ardorem, quem non miserando solum, sed puniendo etiam demonstrat: hanc enim ob causam dixit sponsa Cant. 5. *Crura illius columnæ marmoreæ, quæ fundatæ sunt super bases aureas.* Verè epim duo hi pedes Christi, columnæ sunt fundatæ super bases aureas charitatis, quæ tam in misericordiæ, quàm iustitiæ operibus mirificè resplendet.

Et verò pedem dextrum misericordiæ, sinistrum iustitiæ dixerim multas ob causas. Primum, quia pes dexter multò est fortior, quàm sinister: sic enim fortior se, ac potentior em Deus in sua erga homines misericordiæ argumentis, quàm in operibus iustitiæ demonstrat. Vnde Moyses cum misericordem Deum appellavit, fortem dixit Exod. 34. *Dominacor Domine Deus, misericors, & clemens,* seu, ut alij transferunt ex Hebr. *Fortis, & misericors.* Id quod etià cõceptis verbis dixit Apost. Rom. 9. illis verbis: *Volens Deus ostendere iram, & notam facere potentiam suam, sustinuit in multa potentia vasa iræ.* quo loco non solum significat Deum iram simul, & potentiam ostendisse in puniendo Pharaone, de quo paulò ante locutus fuerat Apostolus, & propterea illum patienter tãto tempore sustinuisse, sed hoc ipsum quòd eum tãdiu sustinuit per misericordiam, maximum fuisse suæ potetia argumentum. Sic enim eum locum intellexit D. Chryl. homil. 16. super epist. ad Rom. *Non vult, inquit, Deus suum robur per supplicium innotescere, sed per beneficentiam, & liberalitatem.* Tuli igitur Pharaonem multo tempore suam simul declarans bonitatem, & potentiam. Idem expressè dicitur Sap. 11. *Misereri omnium, quia omnia potes, & dissimulas peccata hominũ propter penitentiam.* Vbi obseruanda est illa consecutio, non enim dictum est: *Misereri omnium, quia misericors es, sed, quia omnia potes, id est, quia omnipotens.* Ratio huius rei ea afferri potest ex eo, quòd Deus sit omnipotens, omnia quasi nihil, & indigna sua ira, & indignatione reputare iuxta illud Poëtæ,

Dignum te Casaris ira----- Nullus honor faciet.

Aut certè, quod magis placet, quia iram posse cohibere, & peccantibus parcere: excellẽtissimè ac generosè est animi, & qui non impotens sit sui, sed potens maxime ad sibi quidquid tandem acciderit imperandum: quo fit, ut hæc in Deo excellens, præstansque natura eius animi, ut ita dicam magnitudinem, imò & omnipotentiam declarèt. Meritò igitur D. Fulgent. Epist. 7. ad Venantiam de recta penitentia, expendens illud Esaiæ 55. *Darelinquat impius viam suam, & vir iniquus cogitationes suas, & reuertatur ad Dominum, & miserebitur eum, quia multus est ad ignoscendum, sic ait. In hoc multo nihil deest, in quo est omnipotens misericordia, & omnipotens misericors: tanta est autem benignitas omnipotentia, & omnipotentia benignitatis in Deo, ut nihil sit, quod nolit, aut non possit relaxare conuerso.* Denique idem canit Ecclesia, cum dicit: *Deus, qui omnipotentiam tuam parcendo maxime, & miserando manifestas.*

Deindè, quia motus à dextro pede incipit: etenim, ut auctor est Philotophorum Princeps lib. 2. de celo cap. 2. dextrum vniuersiusque id esse dicimus, vnde principium motionis emergit, eouersionisque cæli principium, id est, vnde oriatur stellæ: hoc est dextrum, sinistrum, vbi occidunt: sic igitur principium Diuinæ motionis misericordiæ est, indeque Diuinarũ gratiarum pulcherrima sidera tanquam à parte dextra oriuntur: occidunt verò ad lauam propter iustitiam. Quam ob causam ferè in sacris literis prius misericordiæ quàm iustitiæ nominatur, veluti Psalm. 24. *Dulcis, & restus Dominus: & uniuersa via Domini misericordia, & veritas,* & Psalm. 100. *Misericordiam, & iudicium cantabo tibi Domine: & Psalm. 60. Misericordiam, & veritatem eius quis requirit?* & multis alijs in locis. Indè etiam est,

Cant. 5. f.

II. Misericordia pes Christi dexter, iustitia sinister. Exod. 34. 6.

Deus indulgendo potentiam suam ostendit.

D. Chrylost.

Sap. 11. 4.

D. Fulg. Esai. 55. 7.

III. Aristoteles.

Psalm. 24. 7. Esai. 100. 3. Psalm. 60. 3.

quod Deus ex primaria voluntate cælum in beatorum domicilium fabricavit, gehennam verò non nisi ex secundaria in damnatorum pœnam effecit, vt non obscure D. Chrysof. hoc ex capite à dextra parte, hoc est, à misericordia suæ motionis initiũ sumplisse dicendus sit. Ita docet D. Chryf. in priori parænesi ad Theodorum lapsum his verbis: *In hoc quidem creauit nos Deus, vt regnum cælorum tribueret, non vt in gehennam detruderet, quæ propter Diabolum facta est. Vtrumque verò Christus subindicat Matth. 25. cum se disciturum commemorat ijs, qui à dextris stabunt: Venite benedicti patris mei: possidete paratam vobis regnum à constitutione mundi: ijs autem, qui à sinistris erunt: Discedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus est Diabolo, & Angelis eius. Nec verò credendus est D. Chryf. negare gehennam fuisse etiã paratam reprobis hominibus, sed illud tantum affirmare fuisse post Dæmonis, & asseclorum Angelorum casum, qui peccatum hominis ante cessit, constitutam: atque ad eò non ex intentione primaria inter ipsa mundi opera, sed ex Dæmonis peccantis occasione fabricatam.*

Denique quoniam quemadmodũ dextrũ illi dicitur, quod magis est naturæ accommodatũ, sinistrũ verò, quod præter naturã accidit, ite misereri proprium est naturæ Diuinæ, punire verò quasi extraneum, hoc est, à sceleribus, quæ patrantur, occasione, materiã que accipiens. Vtrumque habes Esai. 28. *Vt faciat opus suum, punire quasi alienum opus eius: vt operetur opus suum, peregrinum est opus eius ab eo.* In quem locum D. Hier. *Contra impios, inquit, irascetur Dominus, vt faciat opus suum: non est enim opus Domini perdere, quos creauit, sed facere opus alienum: peregrinum enim est, & alienum ab eo, vt puniat qui est saluator.* In eundemq; sensum dicitur Thren. 3. *Non ex corde suo humiliatus, & abiiecit filios hominũ, id est, Non est cordis sui punire, sed id facit prouocatus: quomodo enim ex animo dicitur punire, qui Gen. 6. Tactus dolore cordis intrinsecus, Delebo, inquit, hominem quem creauit.* Atque hanc præptam, & facilem ad miserendũ naturã Christus, vbi primũ natus est, ostendit: ea enim ipsa die, qua fuit in lucẽ editus, Romæ in Transybetina regione fontẽ olei voluit cæcutire, qui integrũ diem sine intermissione manauit, vt argumento esset ipsum, vbi primũ in terris pedẽ posuit, simul dextrũ misericordiæ pedẽ quamprimũ ostentasse, eoque suæ clementiæ, & misericordiæ fontem aperuisse, ex quo omnia beneficiorũ genera cõtinenter dimanarent. Sic scribunt Sabellicus lib. 2. Enneadis 7. & Platina in vitis Pontifici in Iesu Christo: quanquã hoc prodigiũ non ipso die ortus Christi, sed multò antea accidisse probabilius videatur: quemadmodum testatur Euseb. in Chron. Paul. Diac. lib. 7. de gestis Romanorum, Paul. Oros. lib. 6. cap. 19. qui addit eiusmodi signum gratiam per Christum largẽ effundendam portendisse.

Duæ aliæ expositiones de Christi pedibus instar columnarum explicantur.

SECTIO III.

I. Præter superiorem de Christi pedibus instar columnarum expositionem, quæ diximus duo eius præstantissima attributa misericordiam videlicet, & iustitiã expressa fuisse: sunt aliæ quoque duæ, quarum vna, quæ secunda sit ordine, habet per pedes columnis similes eam firmitatem, stabilitatẽ que certæ, ac ratæ prouidentia significari, qua Christus omnia præpotenti virtute administrat, & ne nihilum intereat, admirabili potentia sustinet: ita vt Christi pedibus tanquã columnis firmissimis vniuersa mundi, & Ecclesiæ moles, ac fabrica sustentetur. Hoc etiam sensu Theod. intelligit illud Cant. 5. *Crura illius columna marmorea, quæ fundata sunt super bases aureas: bases autem aureas nominauit, vt pretiosarum actionum decus declararet. Eandem Christi firmitatem expressit Apost. illis verbis Heb. 1.*

Portans